

PREOȚIREA prin CONSISTORIUL SIBIAN la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

Iuliana GOVOREANU

*Încătu-i pentru numărul familiilor, după conscripția care mai
în proaspet s-au făcut, și pentru numărul preoților din
numitele locuri, mai încolo, cu umilință să să refereluiască (...)*

*„Fiindcă la numitul sat, prin regulație s-au fost așezat loc de doi
preoți,
iară acum numai unul să află, care după cum, dovedeasc jalbele
în anii trecuți
asupra-i date, nu poate împlini datoria sa cea păstorească după
cum să cuvine,
așa spre încuviințarea lipsii cei d<u>h<o>vnicești și pri-
mejdurii sufletești,
întru urmarea și a relații tot în treaba aceasta (...).”*

(Din Protocolul Sesiilor Consistoriale, 1799)

Un registru voluminos, fie și constituit din două fragmente, chiar incomplete, cunoscut ca cel mai vechi document dintr-o arhivă a cărei importanță este ea însăși confirmată *cu de-asupra de măsură*, reprezintă, firește, o atracție pentru orice intelectual. Provenind din anul 1799, chiar conținutul său nu poate fi decât deosebit de atractiv pentru înțelegerea devenirii instituției care l-a produs – **Consistoriul Bisericii Ortodoxe din Marele Principat al Transilvaniei**. Cu atât mai mult cu cât el este unul dintre puținele registre/foi volante care au putut fi salvate dintr-un foc mistuitor, petrecut odată cu ocuparea Sibiului, incendiu provocat „anume” și întreținut cu osârdie de *rebelii maghiari*

pașoptiști. Au pierit atunci, cu câteva (minime) excepții, toate celelate documente consistoriale prepașoptiste ale *Episcopiei neuniților* transilvani, lipsind istoria Bisericii noastre de unicele surse firești de documentare, cele mai complete și mai valoroase.

Conținutul *Ședințelor-Sesiunilor (Sesiilor) Consistoriale*, fiind oglinda activităților organismului de conducere al Episcopiei, reflectă o realitate aparte în fiecare an, chiar dacă situații similare se repetă. Revelarea stării Bisericii la vremea protocolului de față, la nici două decenii de la acele momente de (re)început, nu poate fi decât deosebit de interesantă pentru toți cei preocupați de destinul *Maicii noastre, Biserica*, de-a lungul secolelor. Doar primul *administrator* al unei noi Eparhii ortodoxe, *neînființată* (!?) oficial, acceptată după *Uniație*, a fost acreditat abia în anul 1761, prin episcopul sârb Dionisie Novacovici, iar re-organizarea structurilor ecleziastice (inclusiv o conscripție) s-a realizat, cu deosebire, pe vremea episcopului Ghedeon Nichitici (ierarh ardelean între anii 1784-1788). Este demn de reținut și faptul că anul 1799 *s-a petrecut* fără ca ortodocșii să aibă un ierarh. Conducerea Eparhiei era asigurată de Consistoriu, în frunte cu *vicareșul* ei general, protopopul Ioan Popovici din Hondol, ale cărui dimensiuni trebuie revalorificate. Deși supus multor restricții, Consistoriul s-a dovedit mult mai activ și priceput decât s-ar crede, și cum s-a scris adesea, și deosebit de serios în gestionarea unor stări confuze, a neînțelegerilor, a încercărilor de limitare a atribuțiilor sale și a drepturilor *Bisericii neuniților*.

Necunoscut în anul 1925 cercetătorului pr. asesor Matei Voileanu¹, registrul la care ne referim a fost identificat, în cele două componente ale sale, cu nicio jumătate de secol în urmă, de arhivist pr. Iosif Bolog și se constituie într-un *diarium* de excepție. Din acesta expunem mai jos o *subtemă anume*, cu comentarii minimale, care fac parte dintr-un proiect abordat în urmă cu câteva luni². Astfel, doar din *Sesiile Consistorialești*

---

¹ Un studiu referitor la un registru similar a fost publicat de Matei Voileanu, protopop, asesor consistorial, în *Icoane din viața bisericii. Anul 1804*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1926.

² Ana Grama și Iuliana Govoreanu, *Documente din Arhiva Mitropoliei Ardealului. Protocoalele Sesiilor Consistorialești. Fascicola 1 – 1799*. În curs de publicare. Prelucrat tematic prin cuvinte cheie, cu indici de nume și tematici. Original grafiat, predominant, cu caractere chirilice (*alfabet de tranziție*, vezi variante la *i, m, a*, ocazional altele).

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

ale lunii septembrie am selectat suficiente documente care au ca subiect principal subtema vizată aici, chiar caracterizante pentru această problematică. Este vorba despre subtema *PREOȚIRE*, „primirea darului preoții” (sub aspect administrativ), care face parte din tema *PREOȚI*, generos ilustrată în acest protocol. Faptul acesta dovedește interesul general de la acea dată pentru ocuparea funcțiilor preoțești, în toate localitățile cu populație ortodoxă și la nivelul autorităților ecleziastice, deopotrivă. La Matei Voileanu acest subiect, cu referire la anul 1804, este descris sub titlul „*Parohia.1. Instituirea de preot*”.

Cum se va vedea din cele reproduse mai jos, chestiunile asociate actului *preoțirii* sunt numeroase și deosebit de grăitoare despre viața comunităților ortodoxe ardene. Aici se dezvoltă, de exemplu, pașii pe care un „candidat la preoție”, din orice categorie, trebuia să-i parcurgă până la a deveni preot, cu câțiva ani înainte de lansarea normativelor anului 1803, cunoscute prin lucrarea sus-citată a lui Matei Voileanu, dar aproape aceleași.

De domeniul spațiului cultural-religios profesional-social este interesul majorității preoților de a avea fii, sau gineri, ca *ajutoare* la vremea *beteșugurilor* sau a neputințelor *bătrâneților*, speță care ne furnizează (cele mai) numeroase documente. Dacă ei nu erau prevăzători, după moartea lor, sau chiar în timpul vieții lor, puteau veni alți *candidați* să se preoțească, susținuți de alte grupuri, și, astfel, postul pregătit pentru proprii urmași – cu care au cheltuit spre a le oferi *învățătură!* – să fie ocupat de alții. Într-unul din cazuri, când câțiva preoți reclamă tocmai la Guberniu că un pretendent nu este acceptabil alături de ei, Consistoriul constată că împotrivirea lor se datora faptului că ... nu este fiu de preot: „(...) și norodul poștește a să reștaurălui acea stație, iară preoții numai pentru aceea să împotrivesc, că cel pe care-l poștește obștea a să rându, diaconul, nu iaste dintră sine, ci dintră mireni”.

Existența (și abundența) numelor terminate în „ovici”, cel mai adesea Popovici, era conștientizată și folosită ca un atestat al originii/al ascendenței oricărui individ, mai ales în cazul *candidației la preoție*, mo-

---

lor, ier și iet, au primit valoare de *e, ea, ă, i, a* după caz, luând în considerare și particularitățile grafiei celui ce a scris textul. Nu am marcat adăugarea lui „i” și „l” la sfârșitul unor cuvinte.

tiv pentru care acest „ovici” se și folosește abuziv, chiar și atunci când împrecinatul avea consacrat un alt nume de familie (*Gheorghe Popovici sau Moraru*). Modul în care se grafiau calitatea și numele de persoană la acea dată a provocat numeroase apariții ale patronimului „Popa”.

(*Popa Ioan Toma*) .

La momentul accesării unui *loc de preot* vacant de cătră un cantor, dascăl, diac, sigur, deosebit de atractiv apare statutul social, inclusiv locul „de cinstire” a individului și familiei sale în grup. Dar, tot atât de sigur este că o motivație esențială pentru această atracție s-a născut și s-a alimentat din faptul că tinerii cu aceste calificări, pentru că erau potențiali preoți, erau scutiți de cătănie, iar în perspectivă scăpau și de anumite dări. Aceste din urmă două motive au devenit foarte serioase și, din cauza lor, autoritățile centrale și locale se opuneau cu și mai multă tărie *înmulțirii supranormative* a preoților.

Motivul principal al opoziției față de înmulțirea preoților decurgea însă din dorința autorităților de a limita susținerea și, eventual, înmulțirea credincioșilor ortodocși și, implicit, dezvoltarea Bisericii Ortodoxe într-un imperiu care luptase atât de dramatic pentru catolicizarea globală a spațiului central european. Să mai reținem că, în urmă cu doar 30 de ani, românii ortodocși le lipseau preoți în 1328 comune, la un număr de 68.243 familii (Conscripția anilor 1861-62)³. Poporenii, săraci, cel mai adesea lipsiți de proprietăți elementare (pământ), la rândul lor nu puteau fi de acord întotdeauna cu înmulțirea preoților într-o parohie, aceștia urmând a fi susținuți prin contribuția lor. Cu atât mai valoroase sunt strădaniile celor ce luptă pentru a avea preoți. De altfel, *preoții de sat* ai secolului al XVIII-lea, și nu numai, au fost *gospodari rurali* de cea mai pură expresie, rămânând astfel profund atașați comunităților din care proveneau.

Unele localități, din zonele cu probleme etnice și confesionale deosebite, comportă discuții mai ample, cum sunt cele despre localitățile Apața și Măgheruș, zonă dominată etnic de secui și administrativ de Magistratul săsesc al Brașovului. Aici, pentru reglementarea posturilor de preoți trebuie să se prezinte documente încă de pe vremea episcopilor precedenți (754, 756, 762). „(...) *pricinile și împărecherile despre aceea, ca*

---

³ Matei Voileanu, *Să se facă lumină*, Sibiu, 1926, p. 122.

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

de laolaltă să să deosebească, cum din actele supt Nr. 114 Protocolului Cons. din anul 791 și supt Nr. 63 din anul 792, mai pe larg să vede, sânt învechite, și prin toate cercatele până acum mijlociri încă ne rădicate, așa, pe lângă provocăluirea la reprezentățiile și relațiile, tot despre treaba aceasta, prin răpăosatul Dmn. Episcop. Adamovici la 3 zile aprilie, 15 iulie și 38 noemvrie 791, precum și la 11 martie 792 În. C. Gub. (...)”.

– Primul pas în demersul de dobândirea darului preoții era obligația de a se dovedi/garanta – o evidență extrem de bine alcătuită făcea această operațiune ușor controlabilă la Consistoriu – că zisul sat nu are preot, ori cei ce sunt nu sunt suficienți, cel mai adesea după trecerea la cele veșnice a preotului precedent. Mai era și cazul nevoii de a se crea un nou post, ca ajutor *bătrânului preot*. Legat de această situație, atragem atenția asupra celui mai extins document, în care Consistoriul își expune părerile despre posibilitățile de a controla adevărata *campanie* de creare a noi parohii. Aici, din multe puncte de vedere, preoții sunt tratați asemenea ... funcționarilor publici, chiar din zilele noastre (Doc. 777).

– Un al doilea pas important, ce-i revenea de făcut tot Consistoriului, sub controlul atent al Guvernului însuși, urma să fie punerea în concordanță a cererile și nevoile românești cu nivelul de acceptare din reglementările *superioare*, bine stabilite. Aceasta se făcea prin încadrarea în limitele „Regulației parohiilor” („Milostiv normativ”), bineînțeles, consecutiv Conscripției familiilor, realizate de episcopii anteriori: Ghedeon și Gherasim. În cazul unor stări conflictuale se proceda la renumărări de familii (nu de *suflete*), atestate de notari sau alte oficialități. Și totuși, chiar de la această primă condiție, se făceau abateri, dar numai atunci când autoritățile puteau fi convinse de necesitatea unei derogări. Era cazul când numărul familiilor dintr-o parohie se apropia de cifra 100, uneori invocându-se și existența caselor parohiale și a edificiilor bisericesti „trainice” (Vezi cazul din Apața și Măgheruș). Nu în ultimul rând, contau deci posibilitățile materiale ale poporenilor de a-și susține preotul, posibilități întărite și de voința lor expresă de *a avea păstor*. Adeseori, aspirațiile și argumentele veneau din *precedent* (în unele filii, care au avut și înainte preot de sine stătător, se pot introduce preoți noi etc.).

Iuliana Govoreanu

– Dacă cele de mai sus erau conforme cu toate normele, urma pasul niciodată contestat, anume acordul scris al „celor mai numeroși poporeni”, al „obștii”, al „bătrânilor”. De asemenea, „posesorii” (nobilii, mari sau mici, de care aparțineau satele respective) sau Magistraturile orașelor pe domeniile cărora se aflau satele, ca în plin feudalism, trebuiau să-și exprime o anume poziție – să-și dea acordul, care era definitiv în luarea unei decizii.

– Cu actele despre aceste cerințe bine întocmite candidatul venea la Consistoriu, ca actual *diac*, *dascăl* sau *cantor*, *candidat la preoție*. În cele mai dese cazuri, numai acesta era semnul că pretenșilor li se ceruse (nerostit) o anume pregătire, nu și o *anume școală*. În circulare se specifica însă, repetat, ca tinerii să nu mai vie *la cursul preoțirii*, „*că nu să va primi*”, fără a avea anumite cunoștințe. În alte cazuri, se venea la Consistoriu cu atestate *preliminare* de la același *director al școalelor* care îi va școli și pentru preoție.

– Consistoriul îi recomanda pe candidații astfel acceptați la Înalțul Crăesc Guberniu pentru a primi *pasuș* să meargă la școală, unde, prin Directorul Școalelor Naționale (Radu-Rudolf Tempea) căpătau cunoștințele necesare și, după examenele corespunzătoare, căpătau certificate/atestare speciale: „(...) *așa, cererea numitului Diac, împreună cu alăturatele documenturi, să să aștearnă În. C. Gub., iară până la urmarea Mil. rândueli poftoritul Diac la învățătura celor poruncite să să îndrepte (...)*”.

– Abia acum erau trimiși la Arad. Apoi „*Prea osfințitul D. Epscp. al Aradului, Pavel Avacumovici, de datul 20 august Prez: 12 sept. a.c., înștiințază că pe trimișii acolo dieci Ioan Vlad din Crihalma, Ioan Raita din Șona, Luș Filip de la Ola Ticuș și Zaharie Popovici de la Vamoș Udvarheli, desăvârșit i-au preoțit și cu singhelie i-au întărit. [R.] Spre știință, la acte*”. Sau „*1-mo. Din ce pricini jeluitul Artemiu Costin, fiind încă din anul 793 Nr. 438 protocolul hirotonirii pe satul Rohia, după atestatul Slăvitei Varm. Locului de datul 29 iulie 793 și a răposatului prot. Ilie Lador de la Chiuești de datul 16 iulie cu voia obștii preoțit (...)*”.

– Înștiințarea despre consumarea hirotonirii, pe care o face episcopul – acordând și singhelii, emițând deci acte ce se rețin în arhivă și se înscriu în registrul hirotonișilor –, era urmată de cererea către

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

Înaltul Crăesc Guberniu să aprobe intrarea în funcție și, firește, să emită documenturi specifice.

– Reglementările cele mai înalte (de la În. C. Gub.) care funcționau la acea dată în acest segment de activitate sunt: 1797, 21 martie, cu Nr. gubernial 1809 și 18 aprilie, cu Nr. gubernial 2397.

***

*Protocolumul
Sesiilor prin Consistoriumul din Mare Prințipatul Ardealului neunit, supt curjerea lunii septembrie a.c. 1799 ținute⁴*

*Protocolumul
Sesii Consistorialicești, deto. 3 sept. a.c. 799 ținute, supt prezidiul*

*Domnu < lui > Rudolf Tempea, Dire < ctorul > Ș < coalelor >
N < e > Un < ite >*

*Fiind de față Assesori
Savva Popovici, protopopul Sibiului, Ștefan Popovici,
Namez < nic >, Protop. Poenii,
Aaron Budai, Notarăș.*

744 - Obștea neunită Rohia, prin instanța de datul 5 aug., Prez: 31 aceiași lună, arătând în ce chip, după moartea preotului lor Pahomie Maniu, diacul Artimonie Costin, din Poiana Porcului, pe lângă recomandăția numai a 7 oameni, după cum era obiceiul pe acea vreme, s-au preoțit cu făgăduință că el nu va veni la dânșii, ce să-și țină preot pe cine ar vrea, și așa slujindu-le până acuma Popa Ioan Maniu, numitul mai sus Artimie (sic!) Costin vrea să vină acum la dânșii, să roagă ca, de vreme ce acela, despre o parte, nu s-au preoțit după învoirea lor, iară despre altă parte iaste om fără rânduială, bețiv și extesiv, și pentru aceia ei nice decum nu-l mai poftesc, să li să deae voe a-și face alt preot care să fie cu purtare bună.

R. Jeluitoarea această arătare să să împărtășească prot. loc., spre întoarcerea iarăși înapoi, cu poruncă ca fără nice o zăbavă, întru adevăr și deplin, să informăluiască pe Cons.:

⁴ Filă separată pentru introducerea documentelor lunii septembrie.

Iuliana Govoreanu

1-mo. Din ce pricini jeluitul Artemie Costin, fiind încă din anul 793, Nr. 438 protocolul hirotonii pe satul Rohia, după atestatul Slăv. Varm. a locului, de datul 29 iulie 793, și a răposatului prot. Ilie Lador de la Chiușești, de datul 16 iulie, cu voia obștii preoțit, până acum nice cu șederea la parohia sa aceasta nu s-au mutat, nice au slujit acolo cele trebuincioase.

2-lea. Cu a cui slobozenie a slujit și slujește în locu-i arătatul Poșa Ioan Maniu, având el parohia sa deosebit, și cum au putut el într-atâta vreme într-amândoă locurile a fi indestulat spre săvârșirea slujbei.

3-lea. Mai sus pomenita instanție iaste cu știrea a tot satului, sau numai cu a unora oameni de acolo dată, și cu a cui anumit, precum și iaste arătarea asupra numitului preot despre beție și despre numărările celelalte năravuri adevărat? Și pentru ce, știind a fi așa fel de om, l-au suferit pe biserica lor a să preoți. După a cărui înștanții primire, Cons. ceale mai încolo de lipsă, după aflarea lucrului, va hotărâ.

NN. În anul 1862 acolo erau 76 familii de ortodocși, aveau biserică, dar nu era preot. Uniții aveau preot la ... 2 familii și fără a avea biserică (Comitatul Solnocul Interior).

746 - Savva Popovici, prot. n.u. al Sibiului, supt Prez. 31 august a.c. fa-ce relație precum Poșa Simeon Săbărea, parohul din Tălmăcel, murind la 9 zile August s-au îngropat.

R. Fiindcă la Tălmăcel au mai rămas în viață încă doi preoți, carii și de parohia ce prin moartea numitului preot au rămas vacantă, până a să recomandă cineva spre dobândirea preoții, pot purta grije [cei rămași], așa relația aceasta, slujind numai spre știință, să să pună la acte.

Protocolumul

*Sessii Consistorialicești, deto. 13 sept. a.c. 799 ținute, supt prezidi-
umul*

domnului vicareș Ioan Popovici,

Fiind de față asesori

Radu Tempea, Directorul Școalelor Neu <nite>

Ștefan Popovici, Namez <nic>, Protop. Poenii,

Ioan Covan, adm. prot. Poenii,

Aaron Budai notarăș.

753 - Ioan Popovici, cantor bisericii n.u. de la S. Benedec, prin înștanția de supt Prez: 4 sept. a.c., să roagă ca, pe lângă alăturatele 5 atestatumuri, să

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

să primească la treapta preoții în locul adecă Popii Ilie Malinovici, parohului de la Ciocfalău, care au murit.

R. Atestatele de cătră suplicantul diac arătate să găsec a fi făcute după Mil. Gub. Normativ în treaba aceasta eșit. Pentru aceasta, să rânduiască el a învăța cele ce sânt poruncite pentru cei ce umblă a să preoții și, găsindu-să apoi vreadnic, mai încolo unde să cuvine să va recomandă lui.

754 - Gheorghe Popovici sau Morariu, supt Prez: 4 sept., așterne Consistoriului atestatul incl. Maghistrat al locului, de datul 22 iunie a.c., Nr. 1553, și a prot. loc., de datul 8 iulie a.c., prin carii el, la înțelesul Mil. rândueli Gub. din 22 martie 797, să recomandă luește pentru dobândirea preoții în locul tată-său Vasilie Morariu, parohului până acum la Apața și Maghioroș.

R. Numitului diac să să rezolvă luească ca, pe lângă arătatele acestea documenturi, să aducă și despre vârsta și slăbiciunea și neputința pentru carii tată-său să lasă de parohie, de la doftorul cel jurat, care iaste în lăudatul diștrict al Brașovului, căci până atuncea rânduială la treapta preoții nu i să poate face.

756 - Să reproducă luește Mil. D. Gub. din 19 iulie a.c., Nr. 5789 eșit, și supt Nr. 687 a.c. assumă luit, prin care reprezentăția incl. Maghistrat al Brașovului despre alejerea preotului lângă biserica din Maghioroș să trimitte Cons., ca să dea la dânsa opinie și dinpreună să arate și numărul atât al familiilor, carii după conscripția mai de curând făcută, să află în zisul sat Maghioroș și Apața, cât și a preoților acolo slujitori.

R. Fiindcă întră numitele sate Apața și Maghioroș, carii, cu prilejul regulații, într-o parohie s-au fost așezat, pricinile și împărăcherile despre aceia, ca de la olaltă să să deosebească, cum din actele supt Nr. 114 Protocolumului Cons. din anul 791 și supt Nr. 63 din anul 792 mai pe larg să vede, sânt învechite și prin toate cercatele până acum mijlociri încă nerădicate, așa, pe lângă provocă lueirea la reprezentațiile și relațiile tot despre treaba aceasta, prin răpăosatul Dmn. Epsc. Adamovici, la 3 zile aprilie, 15 iulie și 28 noemv. 791, precum și la 11 martie 792, În. C. Gub. aștearnute, cu zmerenie spre împlinirea lăudatului D. să să refereluească, precum umilita Cons. opinie aceia ar fi ca, de vreme ce amândouă aceste sate au biserici și, măcar că nu să află în fieștecare sat deplin câte o sută de familii, dară, totuși, sânt în stare de a ținea doi preoți fără de îngreunarea lor, după cum și documenturile, în

Iuliana Govoreanu

comunică luita reprezentăție adăogate, aceasta dovedesc, sau la fieștecare sat preot deosebit să i să îngăduie, sau parohului care la aceste locuri cu prilejul regulații numai unu s-au așezat, să i să aplațidă luită un capelan, însă așa ca, de vreme ce ațațanii cer poșă, care să fie la dâșii șăzătoriu, din acel temei că biserica lor s-au așezat mater, iară maghiaroșanii pentru că sânt mai mare summă decât ațațenii, unu să șază într-un sat, altul într-altul.

Încātu-i pentru numărul familiilor după conscripția care mai în proaspet s-au făcut și pentru numărul preoților din numitele locuri, mai încolo, cu umilință să refereluită că la Ațața să află, după numita Conscripție, fam. 57 și la Maghioroș 81, adeca peste tot 138, însă preot iaste numai unu, adeca Vasilie Morar, și acesta încă slab și betegos, cum din reprezentăția lăudatului Maghistrat să culeaje.

NN. În conscripția din anul 1861-62 erau la Ațața 39 familii, cu preot și biserică, iar la Măgheruș 49, tot fără preot și fără biserică.

762 - Gheorghe Haines, adm. din prot. Brașovului, de datul 8 iulie, Prez: 6 sept. a.c., arată că sunghelia (sic!) Popii Vasilie Morariu, parohului din Ațața și Maghioroș, care neputând sluji vrea a-și preoți feciorul, în loc nu o poate, după cum iaste rânduiala, a o trimite, din pricina că prin tâmplarea focului ce au fost la Ațața s-au ars.

R. Spre știință să pună la acte.

763 - Gheorghe Popovici, cantorul bisericii n.u. din Biuliun (Belini, nn), supt Prez: 6 sept. a.c., pe lângă alăturatele în 5 dăraburi recomendații, să roagă a să primi la treapta preoții în locul tată-său, Popii Ioan Popovici, care pentru bătrânețe nu mai poate sluji.

R. Inștanșului diac să rezolvă luită precum recomendația, despre partea Ci. Scaun al Micolșvalului (sic!) de datul 2 sept. a.c. producă luită, nu iaste făcută după punctumurile carii de cătră În. C. Gub., la 21 martie 797 Nr. 1809, precum la toate iurisdicțiile din acest Prințipat, așa și la Cons. spre strânsa ținere prin țirculariu s-au publică luit și așa, până la îndreptarea aceia după Lăudatul Normativ, inștanșul la preoție nu să poate rându.

NN. În anii 1861-62 erau la Belini 79 familii ortodoxe cu un preot, fără biserică, iar la Miklosvar 12.

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

Protocolumul
Sessii Consistorialicești, deto. 17 sept. a.c. 799 ținute, supt prezidi-
umul
domnului vicareș Ioan Popovici,
Fiind de față Assesori
Savva Popovici, protopopul Sibiiului, Ștefan Popovici,
Namez <nic>, Protop. Poenii, Bucur Bobeș [și] Ilie Popovici, pa-
rohi în Maerii Sibiiului
Aaron Budai, Notarăș.

Teologie și Istorie

775 - Prin Mil. D. Gub. din 16 august a.c., Nr. 6856, Prez: 1 sept. a.c., instanția popii Ioan Avraam din Jibet, cu acea poruncă să împărtășește Cons. ca atât despre aceia pentru ce pe diacul Ioan Armean vrea a-l rândui la preoție pe numita biserică a Jibetului, unde instanșul, spre săvârșirea slujbelor să ține a fi destul, cât și despre aceia cum și din ce pricini pe Ioan Armean cel bătrân l-au așezat la satul Acmar, dreaptă și țircumstanțialicească relație, fără zăbavă, În. C. Gub. să trimită.

R. Pe lângă întoarcerea înapoi a împărtășitei aceștii instanții, zmerit să să refereluiască În. C. Gub., precum încă la anul 797, venind asupra instanșului jalbe că nu poate împlini slujba în așa de mare parohie și nice un preot încă lângă dânsul a să mai rândui pentru interesul său deosebit nu pofteste, Cons., trimițând la fața locului cercetare, au găsit numitele jalbe a fi adevărate și, despre o parte din pricina aceasta, iară despre alta la protocolul regulații să găsește însămnat loc de doi preoți, au îndreptat pe numitul diac Ioan Armean cel tinăr, ca, despre alajerea și candidăluirea sa, spre a să așeza acolo al 2-lea paroh, să aducă adevărînța la înțelesul Mil. Normativ din anul 797, care el, cum supt Nr. 776 a.c. să veade, au și adus. Deci fiindcă din această adevărînță iase și aceasta precum la numitul sat ar fi case 180 și familii peste 200, iară instanșul, în conșcripția de curând făcută, numai ca să nu să mai poată un preot încă acolo rândui au arătat numai 157, socoteaște Cons. nu de a să asculta în cererea sa cea interesată, ci mai vârtos cu potrivită pedeapsă de a să canoni a fi vreadnic, fiind și aceasta că păcat ar fi un sat ca acela mare, cu oameni vreadnici, să să inece cu un popă așa mișel și de nimica, cum iaste instanșul. Încât mai încolo, pentru Ioan Armean cel bătrân, care, fiind preoțit în Valahia, și pentru aceia oprit de la slujbe, că ar pretendăului acesta să împartă cu el veniturile ceale preoțești din poftoritele

Iuliana Govoreanu

numitului Ioan Armean (sic!) jalbe și din relațiile prot. loc., lucru togma din potrivă iase, adeca precum fiind acesta la numita bisearică numai ca cantor slujitoriu, instanșul cuviincioasa și pe alte locuri încă obicinuita simbria din venitul bisearicii, după poftoritele și de aici porunci, nu vrea să-i deae. Iară despre aceia ca să fie preotul acest prevaricator așezat la Acmar în funcție, și prin cine Cons. togma nimica nu iaste cunoscut, de vreme ce de aicea, prin rezoluția care și Maghistratul locului în instrumentul candidații zisului diac Ioan Armean cel tânăr o țităluește, de la toată slujba preoțască expressa s-au vestit a fi oprit, ba la Acmar iaste popă de curând rânduit, care de ar fi ade-vărată arătarea instanșului, până acum s-ar fi jeluît despre aceia la Cons.

776 - Ioan Armean cel Tinăr, diac n.u. din Jibet, supt Prez: 11 sept. a.c. aștearne Cons. atestaturile prin care el de cătră numita obște, la înțelesul Mil. Normativ din anul 797, să aleaje și să candidăluiește a fi al 2-lea preot la biserica Jibetului.

R. Fiindcă la numitul sat, prin regulație s-au fost așezat loc de doi preoți, iară acum numai unul să află, care după cum dovedeasc jalbele în anii trecuți asupră-i date nu poate împlini datoria sa cea păstorească după cum să cuvine, așa spre incuviințarea lipsii cei duhovnicești, și primejduirii sufletesti, întru urmarea și a relații tot în treaba aceasta spre jalba parohului de acolo, supt Nr. 775 a.c. înălțatului C. Gub. trimise, instanșul diac la învățatura celor trebuincioase să să priimească și arătându-să prin examen a fi vreadnic de luarea darului preoții, la locurile sale să să proponăluiască.

777 - Mil. În. C. Gub. D. din 2 zile august a.c. Nr. 6352, Prez: 11 sept., prin care să porunceaste Cons. ca, de vreme ce din cercetarea despre jalbele diaconului Bucur Vasilie din Avrig, prin Maghistratul Sibiului făcută, ar ieși aceia precum parohul cel de acum de la Avrig, Popa Stanci, cu viclenie s-ar fi lăsat de slujba preoțască și s-ar fi dat a fi neputincios, îndată de la funcție să-l suspendăluiască și pentru primirea darului preoții și săvârșirea funcții preoțești pe numitul diacon Bucur Vasilie, care prin mulțimea voturilor iaste candidăluit, să-l reprezentăluiască. Și fiindcă acest fealiu de lăsări de slujba preoțască cu pretext, dau pricină și prilej de multe împădecări, din carii mișcări a inimilor să nasc și scrisori, așa, Cons., pe lângă deosebită relație, să deae despre aceia opinie până la sfârșitul lunii sept., cu ce modru lăsarile de acest fealiu de parohii, care despre o parte traje după sine înmulțirea preoților, ce iaste prin rânduiialele preanalte oprită, iară despre altă parte scădere în contribuție și împrutarea greutăților celor de obște s-ar putea împedeca.

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

R. Încâtu-i partea cea dintei, să să poruncească prot. loc. ca, întru asemenarea Mil. acestui D., pe numitul Popa Stanci, din arătata pricină numai decât de la slujbă să-l oprească, iară pe numitul Bucur Vasilie, diaconul de acolo, spre a-l arăta după obicinuitul chip la În. C. Gub. pentru a i să da prilej de a mearje la preoție, la Cons. să-l îndreapte.

Iară încâtu-i despre modru cum s-ar putea împedeca lăsarile de acest fealiu de parohii a preoților: de vreme ce preoții să lasă de parohie din pricina că nu mai pot sluji, au pentru bătrânețe, au pentru alte lor venite beteșuguri și slăbiciuni, socotește Cons. că ar fi bine, încâtu-i pentru pricina bătrânețelor ordinarie numai aceia preoți la cererea de a să lăsa de parohie sau de a li să da ajutoriu, carii: /precum aceasta și altfeliu de slujbe s-au obicinuit a să păzi:/ să vor găsi că au plinit 40 de ani în funcția parohialicească de obște, însă cu cât nu toți în vârstă mai tinără să preoțesc și așa nice pot fi în putere până la împlinirea a 40 de ani în slujbă, așa, unii ca aceștia, mai nainte de ce vor ajunje în vârstă de 70 de ani: /fiindcă ce e mai mult de atâta durere și osteneală iaste: /să nu să sloboadă din slujbă, nice capelan spre ajutoriu să li să rânduiască. Iară ce să atinje despre aceia carii pentru venitele asupra-le boale și slăbiciuni cer a să lăsa de parohii, fiindcă starea acestora trebuie a să cerceta și a să adeveri de cătră cuvincioșii jurații doftorii (acreditați și nu particulari nn) și hirurgii a locurilor, așa pentru o tâmplare ca aceasta, cu tărie să să poruncească numiților doftori, pe calea sa, ca ei, supt grea răspundere cercetând fără de vreo părtinire, starea acestor preoți în atestaturile ce le dau, nu numai aflarea și fealiul boalii și a neputinții în care să găsăsc atuncea, ci și oare iaste de a să tămădui și a să face iarăși harnic de slujbă și în câtă vreme, ca așa, pe lângă acel atestat, când, s-au foarte târziu, sau nicecum, n-ar fi nădejde de tămădui, să să poată purcede la alejerea și candidăluirea altuia în loc, sau spre ajutoriu, sau, când ar fi nădejde de tămădui, în grabă să să poată face prin cuvincioasa iurisdicție bisericească rânduială, ca parohiile acestora cu preoții din vecini, și mai cu seamă din aceale sate unde vor fi câte doi sau mai mulți, să să chivernisească.

Carii, într-acest chip păzindu-să s-ar vedea Cons. că preoții fără lipsă nu s-ar putea face și înmulți, precum și că însuși dreptatea ar aduce cu sine, ca cei carii într-acest chip să pun la odihnă, despre o parte ca benemereti despre binele de obște, iară despre altă parte ca nește neputincioși atât de darea capului, cât și de alte greutăți, să fie scutiți.

Iuliana Govoreanu

778 - Prin Mil. D. Gub. din 29 august a.c., Nr. 7286, Prez: 11 sept., pentru căzuta știință și îndreptare a Cons., să scrie înapoi precum eșind din informația Magh. de la Brașov că ar fi Satul Lung 337 de familii și 72 de văduve, nu iaste nice o împedecare pentru așezarea acolo și a preotului a 3-lea și pentru aceeaia candidăluitului spre acest sfârșit diac Oprea Popovici i s-au dat pasușul trebuincios de a mearje la preoție.

R. Aceste decizii să se trimită și protopopului.

780 - Prin Mil. În. C. Gub. D. din 22 august a.c., Nr. 7008, Prez: 11 sept., la instanța Cons. din 16 iulie a.c. despre ponoslurile prin poșii de la Tilișca asupra adm. prot. Mercurii, Ioan Covan, despre deosebite prevaricațiuni făcute, să scrie înapoi, ca de vreme ce temerea jeluitorilor preoți pentru așezarea încă lângă dânșii a unui preot, cu atâta mai tare să cunoaște a fi fost dreaptă, căci și Cons., în țităluita sa instanție împrotiva doririi numișilor preoți, socoteaște a li să mai adăoga încă un capelan (...), fiindcă așezarea capelanului numai când iaste lipsă, și cu învoirea parohilor funghenși, are loc. Iară la numitul sat Tilișca, fiind preoți prin rânduețele prea înalte poruncit, așezarea capelanului nu să poate îngădui și pentru aceea Cons. de la aceea să înceteaze.

R. Cu îngăduință să să remonștrăluiască În. C. Gub. precum Cons., sunetul relații sale din 16 iulie a.c. în treaba aceasta trimise acela au vrut a fi ca, adecă, la bisearica din Tilișca, diacon cu atâta mai tare să să rânduiască, cu cât și mai nainte au fost, iară acum ștația aceasta iaste văduvă și norodul poștește a să reștaurălui acea stație, iară preoții numai pentru aceea să împotrivesc, că cel pe care-l poștește obștea a să rându, diaconul, nu iaste dintră sine, ci dintră mireni. Deci, fiindcă numita relație almintrilea să veade a să fi înțăles, adeca ca cum Cons. ar umbla ca să le deae capelan în silă și fără de voe, mai încolo milostivă îndreptare să să ceară, fiind lucru așa, putea-va avea loc așezarea acolo a diaconului care și până acum au fost, au nu?

783 - Gavriil Grecu, cantor n.u. de la satul Ruja în scaunul Cincului Mare, prin instanța de Prez: 12 sept. a.c., pe lângă alăturarea atestaturilor de la Slav. Varm. a Bălgradului de Sus de la prot. locului și de la parohul Agnitii, Crăciun Tatarovici, să roagă ca să i să facă rânduială spre ajutoriul numitului Poșa Crăciun a să preoți, fiindcă acesta nu poate ajunje ca în așa mare parohie ce are, așa să poată sluji, ca lipsă și primejdiuire sufletească să nu să tâmple.

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

R. Fiindcă însuși numitul preot Tatarovici, în atestatul de la mâna sa dat să declăraluește a nu putea datorii sale cei păstorești a face destul după cuviință, și așa, spre încunjurarea care din aceasta i-ar urma, cere a i să da ajutoriu și aceasta cu atâta mai tare iaste de a să crede, căci parohia lui stă din trii sate deolaltă depărtate, adecă Sentagota /:Agnita:/, Ruja și Proștea, în care după Conșcripția de curând făcută să gășăsc familii 222, adecă la Agnita 96, la Ruja 62 și la Proșta iară 62.

Fiind dară că prin Mil. rânduială gub. din 18 aprilie, Nr. 2397, [an] 797 să poruncește ca acest fealiu de țircumstanții tot deuna mai nainte să să reprezentăluiască, iară despre altă parte fiindcă la 222 de familii doi preoți a să așeza nu să veade a fi improtiva rânduelilor preainalte în treaba aceasta eșite, așa cererea numitului Diac, împreună cu alăturatele documenturi să să aștearnă În. C. Gub., iară până la urmarea Mil. rândueli, poftoritul Diac la învățătura celor poruncite să să îndreapte.

784 - Prea osfințitul D. Epscp. al Aradului, Pavel Avacumovici, de datul 20 august Prez: 12 sept. a.c., înștiințază că pe trimișii acolo dieci Ioan Vlad din Crihalma, Ioan Raita din Șona, Luș Filip de la Ola Ticuș și Zaharie Popovici de la Vamoș Udvarheli, desăvârșit i-au preoțit și cu singhelie i-au întărit.

R. Spre știință, la acte.

785 - Obștea n.u. a Eghersegului, prin instanția de supt Prez: 13 sept. a.c. arătând că să mai plinește anu de când le-au murit parohul și, precum cu parohii rânduiți dintr-alte locuri nu să pot folosi, să roagă ca să li să rânduiască paroh Popa Vasilie de la Panet (sic!), cu care au făcut probă și le place.

R. Inștanșii obște, precum mai nainte așa și acum, să i să rezolvăluiască cu voia sa pe cine să i să deae preot, prin atestația cuviincioasii iurișdicții din afar, la înțelesul Mil. Normativ Gub. den anul 797, înaintea Cons. să-l dovedească și cearderii ei să va face îndestul, iară până atuncea, pe lângă acest fealiu de inștanșii, carii căzutul (obișnuitul nn) crezământ nu au, doririi ei a să face destul nu să poate.

Iuliana Govoreanu

Protocolumul
Sessii Consistorialicești, deto. 20 sept. a.c. 799 ținute,
supt prezidiumul
domnului vicareș Ioan Popovici,
Fiind de față Assesori
Radu Tempea, Directorul Școalelor Neu <nite>,
Ioan Popovici, protopopul Corbilor, Bucur Bobeș [și] Ilie Popovici,
parohi în Maerii Sibiului,
Aaron Budai, notarăș.

792 - Dimitrie Cușsa și Filimon Popovici, dieci n.u. din Coșșeni, prot. Chiueștilor, supt Prez: 17 sept. a.c., să roagă ca să li să facă rânduială la biserică numitului sat a să preoți, adeca numitul mai înteu în locul tată-său, Pavel Popovici, care au murit, iară numitul al 2-lea în locul tată-său Simeon, care pentru bătrânațe și slăbirea ochilor nu mai poate sluji.

R. Fiindcă la Coșșeni s-au Coșșafalva iaste loc numai de un preot, iară acum să recomandălesc pe acest loc doi a să face preoți, lângă aceasta în atestaturile despre partea slăvitei Varm. și pentru candidăluirea numiților dieci, unul de datul 11 mai, 798, altul din 2 sept. a.c. producăluit, despre preotul care au fost acolo, sau iaste și acuma, nice o pomenire nu să face, așa numiții dieci, prin rezoluție să să întoarcă nașoi cu acel mai încolo adaos, ca numita obște numai pe unul să candidăluiască și slăbiciunile încă sau bătrânețele preotului într-a cui loc cer a li să da alt preot, cu atestatul doftorului locului să le dovedească.

793 - Andreiu Ioan, diac n.u. din satul Curueni, prot. Chiueștilor, supt Prez: 17 sept. a.c., să roagă ca, pe lângă datele înlăuntru atestații, să să rânduiască la preoție pe numitul sat în locul poșii Simeon Tuns (sic!), care la 14 mai a.c. au murit.

R. Satul Corojeni, prin regulație iaste singur așezat a fi parohie. Deci, fiind că slujitoriul acolo până acum Preot Simeon Tuns să mărturisește a fi murit și în locul lui spre a să preoți suplicanșul diac cu învoirea de obște, cum producăluitele atestaturi dovedesc, s-au candidăluit, să să îndreapte același suplicanș diac a învăța cale la dobândirea preoții poruncite și atât despre să-vârșirea acelor prin atestat să să leghitimăluiască, cât și examen despre vrednicia sa să deae, spre urmarea cu dânsul mai încolo.

795 - Poenar Nicolae, diac n.u. din satul Podele, Varm. a Zarandului, supt. Prez: 17 sept., pe lângă alăturatele atestaturi să roagă a să primii la

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

treapta preoții în parohia satului Dialu Mare, cu filialurile sale, în locul adeca fostului acolo paroh Mihaiu Orșa, care au murit.

R. Fiindcă la numitul sat Dialu Mare, prin regulație sau așezat loc de paroh și parohul care până acum acolo au slujit să arată a fi murit, iară despre altă parte suplicanșul diac spre a să preoți în locul aceluia cu învoirea cuvincioasii obște, după poruncitul chip din adeverințele înainte date să veade a fi candidăluit, așa el să să îndreapte la învățătura celor trebuincioasă și după ce-și va arăta vrednicia sa, prin examen, mai încolo unde să cuvine să va recomandălui.

796- Curciu Teodor, diac n.u. din satul Cușșeni, Prot. Chiueștilor, supt Prez: 17 sept. a.c., să roagă, pe lângă alăturatele recomandății, a i să face rânduială de a să preoți pe satul Stoiceni, în locul Popii Vasilie Haraguș care au murit.

R. Măcar că la satul Stoiceni, cu prilejul regulații s-au dat filia Dobricu, sau Dobric Lapoș, la amândouă sate numai un preot, însă fiindcă după aceea răposății D. Episc. au găsit de lipsă și la Dobricu deosebit preot a așeza, așa diacu suplicanș să să îndrepte a învăța cele poruncite (...) pe lângă arătarea de-a mărunțul a țircumstanțiilor numitei parohii să să proponăluiscă pentru dobândirea pasușului.

797 - Todor Popovici, diac n.u. din Sent Liubriți (sic!), Slav. Varm. a Maroș Sechiului, supt Prez: 17 sept. a.c., așterne atestațiile de la Sl. Scaun și D:D. posesorii locului, prin care să recomandălueste la treapta preoții pe satul Coronca, în locul popii Vasilie Tecșa, care într-acest an s-au mutat la Ghertalam, cu arătare mai încolo că prot. loc. n-au voit a-i da recomandăție în treaba aceasta.

R. Să va săvârși supt următorul număr 798 a.c.

798 - Obștea n.u. din satul Coronca, Slăvitul Scaun Maroș, prin instanția supt Prez: 17 sept. a.c., jeluindu-să despre neodihnele și scăderile ce i să trag din ne averea preotului locului, dinpreună și asupra prot. lor Mihail Radovici, că pe un diac, Popovici Todor cu numele, pe carii ei l-au aflat om de cinste, cu purtare bună, învățat după treaba lor, și l-ar pofti cu toții să li să preoțască, ar umbla a-l depărta și a-l împedeca a nu li să preoți acesta, ci un diac, anume Aaron Popovici de la Megheșfalva, pe care ei nici decum nu-l voesc, arătând încă mai încolo, întru altele, prin un atestat supt A adăogat, și aceasta precum numitul prot. necum să deae testimonie de recomandăluit diacului Teodor Popovici, pe care il voesc dânșii a li să preoți după cerere, ci încă

Iuliana Govoreanu

s-au meșteșuguit ca să-l dea cătană, să roagă drept aceea ca neuitându-să Cons. la împotrivirile prot. să-i facă rânduială a li să preoți numitul diac Todor Popovici.

R. Fiindcă numitei obște Coronca, la 26 martie a.c., Nr. 249, i s-au fost dat înainte ca până nu va rădica casă preoțască și să va arăta vrednică de a ținea preot, până atunci preot în sat nu i să va da, așa atât numitei obște să să rezolvăluiască ca despre rândul și averea căsii popești și despre alte ale sale de a ținea preot harnici, cu vrednice de crezut documenturi să să leghitimăluiască, cât și prot. locului să să poruncească ca, peste 3 zile de la primire, despre pricina din care n-ar voi a da numitului diac recomandăție și despre meșteșugirea sa de a să da numitul diac la cătane, înaintea Cons., spre urmarea mai încolo cu numitul diac, să să leghitimăluiască.

Protocolumul

Sessii Consistorialicești, deto. 27sept. a.c. 799 ținute, supt prezidiumul

domnului vicareș Ioan Popovici,

Fiind de față Assesori

Savva Popovici, protopopul Sibiiului, Bucur Bobeș [și] Ilie Popovici, parohi în Maerii Sibiiului, Ioan Rus, substit. Notarăș.

805 - Gligor Surdu, candidat de preoție din Tătărlaoa, supt Prez: 18 sept. a.c, dă înainte testimonia directorului școalelor n.u. despre săvârșirea învățaturii pentru candidații de preoție poruncite.

R. În. C. Gub., după obicinuitul chip, spre dobândirea trebuinciosului a să preoți pasuș, cu umilință să să rezolvăluiască.

809 - În. C. Gub., prin Mil. său D. din 3 sept., Nr. 7951 a.c., Prez: 18 aceeași lună, înștiințază precum reprezentăluitului supt 20 august a.c. prin acest Cons. diac, Poenar Vasilie, i s-au dat trebuinciosul pasuș de a să preoți pe Batin în locul popii Luș Secheli care s-au făcut unit.

R. Spre știință, să să pună la acte.

812 - Gheorghe Popovici, sau Morariu, candidat de preoție din satul Maghiaroș, în diștrictul Brașovului, supt. Prez: 20 sept. a.c. la Nr. 754 a.c. așterne Cons. atestatul doftoricesc despre neputințele tată-său Popii Vasilie Morariu într-a căruia loc umblă a să preoți.

Preoțirea prin Consistoriul Sibian la sfârșitul secolului al XVIII-lea (1799)

R. Numitul diac, după ce să va leghitimăului despre învățătura celor poruncite, și prin Examen să va arăta a fi vreadnic de preoție, pentru dobândirea trebuinciosului spre acest sfârșit pasuș după obicinuitul chip la În. C. Gub. să să proponăluiască.

NOTE

Explicații la prescurtări, cuvinte rari și precizări redacționale

Admin. - Administrator;

Ci. - Cinstitul;

Cons. - Consistoriul (la toate formele gramaticale întâlnite în text);

D:D. - Domnul/Domnii;

Diarum - registru-jurnal care reținea, în ordine numerică, conținutul pe scurt al tuturor actelor înregistrate într-un an și în registrul de ședință;

Funghenși - în funcție;

Incl. -Inclitul (lat. *Inclitus*) - vestit;

Inștanș - cel care înaintează o cerere/reclamație (lat. *instantia* -cerere insistentă);

În. C. Gub. D - Înalt/ul Crăesc Guberniu Decret;

Loc. - locului;

Mil. D. - Milostivul decret;

Mil. G. D. - Milostivul gubernialicesc Decret;

Mil. Gub. Norm. - Milostivul gubernialicesc Normativ;

n.u. - neunit/neuniți;

Namez. - Namestnic (înlocuitor);

Pașuș - permis, act scris;

Poftorit - repetat, reînțit;

Ponosluire - plângere, reclamație;

Prevaricație - încălcarea îndatoririlor (lat. *Praevaricatio, onis*);

Prez. - Formulă prin care se reține data la care intră actul în atenția cancelariei;

Prot. - protoșoș/protoșoșiat;

R. - Rato/Ratus - lat. socotind, gândind; stabilit, fixat, regulat, ratificat.

Aici formulă de cancelarie;

Sessio, onis - sesiune (lat. Ședință);

Sl. Scaun - Slăvitul Scaun;

Slav. - Slăvita;

Iuliana Govoreanu

Suplicanș – cel ce adresează o cerere (suplică);

Varm. – Varmeghie;

- Ior, ier și iet din grafia chirilică, au primit valoare de e, ea, ă, î, a după caz, luând în considerare și particularitățile grafiei celui ce a scris textul.

- Nu am marcat adăugarea lui „i” și a articolului hotărât „l” la sfârșitul unor cuvinte, nici folosirea semnelor etajate.

Abstract: Ordination through the Sibiu Consistory at the End of the 18th Century (1799). A thick registry, even if it is constituted of two incomplete fragments, known as the oldest document in an important archive represents a huge attraction to any scholar. Dated 1799, its content is extremely important for the study of the development of the institution that produced it – The Consistory of the Orthodox Church in the Great Principality of Transylvania.